

Interpellation till Ordförande i Utbildningsnämnden, Hampe Klein (M)

Österåkers kommuns ambition är att erbjuda en likvärdig och högkvalitativ utbildning för alla barn och elever.

Underhållsskulden för lokaler:

Det är med stor oro vi kan konstatera att bristerna i lokaler är en genomgående och återkommande utmaning i kommunens verksamheter. 2015 skrev skolinspektionen följande om lokalerna i Österåkers kommuns kommunala skolor ***"Skolinspektionens utredning visar att Österåkers kommun inte följer upp att elever får de anpassningar, extra anpassningar eller särskilda stöd, som de är i behov av. Utredningen visar att brister i flera skolors lokaler innebär att elever ibland måste byta skola för att få sina behov av extra anpassningar eller särskilt stöd tillgodosedda. Av huvudmannens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete framgår att huvudmannen noterat att många elevgrupper i dag är så stora att det är organisatoriska svårigheter att inkludera elever i behov av särskilt stöd och att ta emot"***

Sedan i **2017 års revisionsrapport** noterades en fördröjning i utvecklingen och rapporteringen av en handlingsplan för förskolornas gruppstorlekar, vilket indikerar att lokalfrågan redan då var ett bekymmer. Denna problematik har sedan dess eskalerat.

2018 kunde vi läsa i Österåkers kommunssystematiska kvalitetsarbete att ***"70% av rektorerna anser att lokalerna har sådana brister att de påverkar elevresultaten negativt. Flera av våra skolor upplevs som slitna och dåligt underhållna. Skolornas arbetsmiljömätningar visar samma resultat. Dessutom är många av våra skolor föråldrade till sin utformning, som begränsar utvecklingen mot ett modernare arbetssätt. Lokalbristen hindrar skolorna att fullt ut arbeta med anpassningar då undervisningslokaler och grupprum inte räcker till. Även bristande lokalvård nämns som en brist och flera rektorer funderar på att själva ta över lokalvården, då de upphandlade företagen inte levererar tillräcklig kvalitet."***

I **2024 års verksamhetsrapporter** beskrivs förskolornas lokaler som "gamla och slitna" med brister relaterade till ljud, ljus, ventilation och otillräckliga eluttag. Dessutom saknas dedikerade arbetsytor för planering och dokumentation, samt konferensrum för personalmöten, vilket direkt hindrar det systematiska kvalitetsarbetet. Många förskolor tvingas dessutom hantera fler barn än vad lokalerna ursprungligen byggdes för, exempelvis "förskolor byggda för 60 barn nu huserar 80".

För grundskolorna beskrivs miljön i **2024 års rapport** som "ändamålsenlig men sliten", och rektorerna uppmärksammar en "ökande underhållsskuld och ett stigande investeringsbehov". Möbler och inventarier är utslitna och bristfälliga, och problemen förvärras av otillräcklig ventilation och undermålig städning. Dessa förhållanden påverkar direkt arbetsmiljön för personal och lärmiljön för våra barn och elever.

Det är tydligt att problemen med lokalerna inte är nya utan har byggts upp över tid. Att inte investera tillräckligt i underhåll och modernisering leder till ökade kostnader på sikt och sämre förutsättningar för verksamheten. Hur många år till ska Majoriteten få svara "vi har gett Armada ett uppdrag" utan att det händer något? Hur många generationer barn och medarbetare ska få visats i dessa lokaler?

Ojämlighet i utbildningen:

I **2016 års verksamhetsberättelse** framhölls att "resultaten är fortsatt oroväckande och ojämlika" och att det fanns "stora skillnader i resultat beroende på kön och socioekonomisk bakgrund". Redan då pekades på att inte alla elever fick det stöd de behövde för att uppnå kunskapsmålen. Bristerna i att eleverna inte var medvetna om kunskapskraven och bristen på lugn och tydliga krav i klassrummen var tydliga varningssignaler.

Denna ojämlikhet kvarstår och förstärks i senare rapporter. **2022 års årsredovisning** visade en minskning i andelen niondeklassare som uppnådde alla kunskapskrav, där nedgången var påtaglig i de kommunala skolorna. Dessutom noterades en "signifikant skillnad i flickors resultat mellan kommunala och fristående skolor". Samma år konstaterades också en "stor variation i andelen elever som når alla kunskapskrav mellan olika enheter inom kommunen, från 44% till 96%". Denna spridning är oacceptabel.

I den senaste **verksamhetsrapporten från 2024** lyfts specifikt att många elever läser för lite och har svårt med skrivna texter, och att det finns "stora skillnader mellan skolor när det gäller elevers läsförmåga, särskilt i de tidiga grundskoleåren". Dessutom är en "allt större andel elever med omfattande stödbehov" en växande utmaning, särskilt de med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och utagerande beteenden. Rapporten från **2024** indikerar även att befintliga förstärkningar för barn med stort stödbehov inom förskolan är otillräckliga. Majoriteten röstades dessutom ner ett startskott för en kommunal resursskola. Något som nu av rektorer och förvaltning sägs behövas! Detta visar att de stödinsatser som ges inte är tillräckliga för att möta alla elevers behov, vilket leder till ytterligare ojämlikhet.

Det är uppenbart att Österåkers kommun har en långvarig utmaning med att säkerställa likvärdiga förutsättningar och resultat för alla barn och elever, oavsett bakgrund eller behov.

Med anledning av detta vill jag ställa följande frågor till Ordförande i Utbildningsnämnden:

- 1. Vilka konkreta och tidsatta åtgärdsplaner finns för att systematiskt minska underhållsskulden och åtgärda de akuta bristerna i våra förskole- och skollokaler, inklusive ventilation, ljudmiljö, arbetsytor och trångboddhet?***
- 2. Hur ser ordförande på den stora spridningen i resultat mellan olika skolenheter och mellan kommunala och fristående skolor? Vilka strategier har majoriteten för att säkerställa en mer likvärdig undervisning och höja resultaten i de skolor, framförallt i eget bestånd som presterar sämre?***
- 3. Vilka specifika och resursstarka insatser planeras för att möta den ökande andelen elever med omfattande stödbehov inom både förskola, grundskola och fritidshem, för att säkerställa att dessa elever får det stöd de har rätt till och därmed motverka ojämlikhet?***
- 4. Hur säkerställer kommunen att lärarnas kompetensutveckling, särskilt inom områden som språk-, matematik- och teknikundervisning samt för elever med särskilda behov, är systematiskt behovsbaserad och leder till mätbara förbättringar i undervisningen?***

5. *Med tanke på de återkommande finansiella underskotten i egen regi, hur avser ordförande att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi som möjliggör nödvändiga investeringar i lokaler och personal, utan att kvaliteten på utbildningen äventyras?*

Johan Agge, Roslagspartiet

